

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

11 Οκτωβρίου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 5922

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. ΔΦ 15/19238

Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος.

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΔΙ.ΠΑ.Ε.)

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141) και ειδικότερα το άρθρο 79 «Επιτροπή μεταπτυχιακών σπουδών».

2. Τον ν. 4610/2019 «Συνέργειες Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι., πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, Πειραματικά Σχολεία, Γενικά Αρχεία του Κράτους και λοιπές διατάξεις» (Α' 70).

3. Την υπό στοιχεία ΔΦ 2.1/17090/27-10-2020 απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του ΔΙ.ΠΑ.Ε. «Έγκριση του Εσωτερικού Κανονισμού του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος» (Β' 4889).

4. Το Κεφάλαιο ΙΑ' «Ψηφιακή Διαφάνεια Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ» του ν. 4727/2020 (Α' 184).

5. Την υπό στοιχεία ΔΦ 30/10396/25-05-2023 πράξη του Προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής του ΔΙ.ΠΑ.Ε. «Εκλογή Πρύτανη του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος» (Υ.Ο.Δ.Δ. 510).

6. Την υπό στοιχεία ΔΦ 2.1/16812/06-09-2023 απόφαση του Πρύτανη του ΔΙ.ΠΑ.Ε. «Ορισμός Αντιπρυτάνεων - Καθορισμός Τομέα Ευθύνης των Αντιπρυτάνεων - Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Αντιπρυτάνεις - Καθορισμός σειράς αναπλήρωσης του Πρύτανη» (Υ.Ο.Δ.Δ. 925).

7. Την υπό στοιχεία ΔΦ 2.1/17583/19-09-2023 (ΑΔΑ: 91Υ446ΨΖ3Π-3Φ9) διαπιστωτική πράξη - απόφαση Συγκρότησης της Συγκλήτου του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος για το Ακαδημαϊκό Έτος 2023-2024 του Πρύτανη του ΔΙ.ΠΑ.Ε.

8. Την υπ' αρ. 10/23-08-2023 (θέμα 1ο) απόφαση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΔΙ.ΠΑ.Ε., η οποία ομόφωνα αποφάσισε την έγκριση του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος.

9. Την υπό στοιχεία ΔΦ 15/17821/21-09-2023 εισήγηση του Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Διασφάλισης Ποιότητας του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος.

10. Την υπό στοιχεία 2η/03-10-2023 (θέμα 1ο) απόφαση της Συγκλήτου του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος.

11. Το γεγονός ότι από την απόφαση αυτή δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ή του τακτικού προϋπολογισμού του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος, αποφασίζει:

Την έγκριση του Κανονισμού για προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος όπως αυτός εγκρίθηκε με την υπ' αρ. 10/23-08-2023 απόφαση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΔΙ.ΠΑ.Ε., ως ακολούθως:

Άρθρο 1

Γενικές Διατάξεις

1. Ο δεύτερος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με ελάχιστο αριθμό ενενήντα (90) πιστωτικών μονάδων (ECTS) και ελάχιστη διάρκεια τριών (3) ακαδημαϊκών εξαμήνων και ολοκληρώνεται με την απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.), επιπέδου επτά (7) του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων, σύμφωνα με το άρθρο 47 του ν. 4763/2020.

2. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών οργανώνονται και λειτουργούν:

α) σε αυτοδύναμα Τμήματα του ΔΙ.ΠΑ.Ε. που παρέχουν σπουδές πρώτου κύκλου,
β) σε μη αυτοδύναμα Τμήματα του ΔΙ.ΠΑ.Ε. που παρέχουν σπουδές πρώτου κύκλου, τα οποία εξασφαλίζουν τα αναγκαία στοιχεία για την οργάνωση και λειτουργία

των Π.Μ.Σ. (π.χ. προσωπικό, υλικοτεχνικές υποδομές, εξοπλισμό), σύμφωνα με τη μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας,

γ) από τα Τμήματα του ΠΑ.ΚΕ.ΔΙ.Π.Σ. του ΔΙ.ΠΑ.Ε. δύνανται να ιδρύονται και να οργανώνονται Π.Μ.Σ. αποκλειστικά σε ξένη γλώσσα, σύμφωνα με το άρθρο 80, σε συνδυασμό με το άρθρο 455 παρ. 3 του ν. 4957/2022,

δ) σε Τμήματα του ΔΙ.ΠΑ.Ε. σε συνεργασία με Τμήματα του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ της ημεδαπής,

ε) το ΔΙ.ΠΑ.Ε. δύναται να συμπράττει για την οργάνωση Π.Μ.Σ. με Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες, ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258), Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα, την Ακαδημία Αθηνών, το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, καθώς και αναγνωρισμένους επιστημονικούς φορείς και ενώσεις που λειτουργούν υπό τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου,

στ) σε Τμήματα του ΔΙ.ΠΑ.Ε. σε συνεργασία με Τμήματα αναγνωρισμένων ως ομοταγών ιδρυμάτων ή ερευνητικών οργανισμών, ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς και οργανισμούς, καθώς και αναγνωρισμένους επιστημονικούς φορείς και ενώσεις που λειτουργούν υπό τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, στην ελληνική ή σε ξένη γλώσσα, συμπεριλαμβανομένων των Joint Masters (λ.χ. Joint EU Masters),

ζ) από ένα (1) ή περισσότερα Τμήματα Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) σε συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο που θεραπεύει το Τμήμα με σκοπό την παροχή τυπικής εκπαίδευσης μεταπτυχιακού επιπέδου αποκλειστικά προς το προσωπικό φορέων του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα, στο πλαίσιο υλοποίησης σύμβασης ή προγραμματικής συμφωνίας του Α.Ε.Ι. με φορέα του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα, που αναλαμβάνει τη χρηματοδότηση της οργάνωσης και λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

3. Στην περίπτωση ίδρυσης νέου διατηματικού, δι-ιδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) το οποίο εγκρίνεται από τις οικείες Συγκλήτους και τα συλλογικά όργανα διοίκησης των Ερευνητικών Κέντρων ή οργανισμών μετά από εισήγηση του επισπεύδοντος Τμήματος, στο οποίο περιέχεται απόδειξη της συνάφειας του Π.Μ.Σ. με τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει το Τμήμα.

4. Οι μεταπτυχιακές σπουδές στο ΔΙ.ΠΑ.Ε. εντάσσονται μέσα στο πλαίσιο των σκοπών και της γενικότερης αποστολής του.

5. Ο παρών Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας δεν έχει ως στόχο να υποκαταστήσει τους επιμέρους Κανονισμούς των Τμημάτων ως προς τα προγράμματά τους, αλλά να συμβάλει στην εν δυνάμει εναρμόνιση όλων των μεταπτυχιακών σπουδών του Πανεπιστημίου, με παράλληλη διατήρηση των βαθμών ελευθερίας και των δυνατοτήτων καινοτομίας τους, ενόψει των ιδιαιτεροτήτων εκάστου Π.Μ.Σ.

Άρθρο 2 Σκοπός των Π.Μ.Σ.

Τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών εντάσσονται στον στρατηγικό σχεδιασμό του ΔΙ.ΠΑ.Ε., διέπονται

από επιστημονική συνοχή και αποσκοπούν στην περαιτέρω προαγωγή της γνώσης, στην ανάπτυξη της έρευνας και των τεχνών, την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας, στην υψηλού επιπέδου εξειδίκευση των πτυχιούχων σε θεωρητικές και εφαρμοσμένες περιοχές συγκεκριμένων γνωστικών κλάδων, ειδικές θεματικές ενότητες ή επιμέρους κλάδους των γνωστικών αντικειμένων του οικείου Τμήματος.

Άρθρο 3

Ισχύς του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών

1. Οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού εξειδικεύουν και συμπληρώνουν το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο όσον αφορά στις μεταπτυχιακές σπουδές και ειδικότερα τις διατάξεις του ν. 4957/2022, με σκοπό τη ρύθμιση κατά ενιαίο τρόπο των θεμάτων λειτουργίας των Π.Μ.Σ. του ΔΙ.ΠΑ.Ε.

2. Η απόφαση ίδρυσης Π.Μ.Σ. κοινοποιείται, με επιμέλεια του Α.Ε.Ι., στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων εντός δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία δημοσίευσής της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Κατά την ίδρυση νέου Π.Μ.Σ. με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος καταρτίζεται ο Εσωτερικός Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Μ.Σ., ο οποίος εγκρίνεται από τη Σύγκλητο, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αναρτάται στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος και κοινοποιείται στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άρθρο 4

Πιστοποίηση των Π.Μ.Σ. από την Ε.Θ.Α.Α.Ε.

1. Μετά από την έκδοση της απόφασης ίδρυσης Π.Μ.Σ. και πριν από την έναρξη της λειτουργίας του, απαιτείται η πιστοποίηση του Π.Μ.Σ. από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (Ε.Θ.Α.Α.Ε.), σύμφωνα με την περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4653/2020 (Α' 12).

2. Όσον αφορά στα υφιστάμενα Π.Μ.Σ., τα οποία ιδρύθηκαν έως την έναρξη ισχύος του ν. 4957/2022, ισχύει η διάταξη του άρθρου 455 παρ. 1 του ν. 4957/2022.

3. Όσον αφορά στα Π.Μ.Σ. του ΠΑ.ΚΕ.ΔΙ.Π.Σ. που έχουν ιδρυθεί πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4957/2022, ισχύει η διάταξη του άρθρου 455 παρ. 4 του ν. 4957/2022.

Άρθρο 5

Όργανα των Π.Μ.Σ.

Αρμόδια Όργανα για την ίδρυση, τροποποίηση, οργάνωση και λειτουργία των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών είναι:

1. Η Σύγκλητος του Ιδρύματος, η οποία είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα των Π.Μ.Σ., και ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.

Η Σύγκλητος του ΔΙ.ΠΑ.Ε. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Εγκρίνει την ίδρυση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ή την τροποποίηση της απόφασης ίδρυσης του Π.Μ.Σ.,

β) εγκρίνει την παράταση της χρονικής διάρκειας της λειτουργίας των Π.Μ.Σ.,

γ) συγκροτεί την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών, σε περίπτωση διατμηματικών ή διιδρυματικών ή κοινών Π.Μ.Σ.,

δ) αποφασίζει την κατάργηση των Π.Μ.Σ. που προσφέρονται από το ΔΙ.ΠΑ.Ε., κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Μεταπτυχιακών και της Συνέλευσης του Τμήματος που διοργανώνει το υπό κατάργηση Π.Μ.Σ.

2. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ε.Μ.Σ.)

Με απόφαση της Συγκλήτου κατόπιν πρότασης των Κοσμητειών των Σχολών του ΔΙ.ΠΑ.Ε., συγκροτείται Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Η Επιτροπή αποτελείται από ένα (1) μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) από κάθε Σχολή του ΔΙ.ΠΑ.Ε., ένα (1) μέλος που προέρχεται από τις κατηγορίες μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.), και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του ΔΙ.ΠΑ.Ε. και τον Αντιπρύτανη, που είναι αρμόδιος για ακαδημαϊκά θέματα, ως Πρόεδρο. Τα μέλη της Επιτροπής πρέπει να έχουν εμπειρία στην οργάνωση και συμμετοχή σε προγράμματα σπουδών δεύτερου κύκλου σπουδών. Η θητεία της Επιτροπής είναι δύο (2) ακαδημαϊκά έτη.

Αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι:

α) Η υποβολή γνώμης προς τη Σύγκλητο του ΔΙ.ΠΑ.Ε. για την ίδρυση νέων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών ή την τροποποίηση των ήδη λειτουργούντων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, μετά από αξιολόγηση των αιτημάτων των Συνελεύσεων των Τμημάτων για την ίδρυση νέων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, των σχετικών εκθέσεων σκοπιμότητας και βιωσιμότητάς τους και την κοστολόγηση της λειτουργίας του Π.Μ.Σ., καθώς και η δυνατότητα αναπομπής τους, αν η εισήγηση δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη ή οι συνοδευτικές εκθέσεις δεν είναι πλήρεις,

β) η κατάρτιση σχεδίου Κανονισμού για προγράμματα δεύτερου και τρίτου κύκλου σπουδών του ΔΙ.ΠΑ.Ε. και η υποβολή του προς τη Σύγκλητο,

γ) η εκπόνηση πρότυπου σχεδίου Κανονισμού λειτουργίας προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών,

δ) ο έλεγχος της τήρησης των Κανονισμών λειτουργίας των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών,

ε) η παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας, του Κανονισμού και των αποφάσεων των οργάνων διοίκησης του Α.Ε.Ι. από τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών,

στ) η παρακολούθηση της εφαρμογής της διαδικασίας απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής τελών φοίτησης,

ζ) κάθε άλλη αρμοδιότητα που ορίζεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό.

3. Η Συνέλευση του Τμήματος.

Η κύρια αρμοδιότητα της Συνέλευσης του Τμήματος είναι να εισηγείται στη Σύγκλητο την ίδρυση Π.Μ.Σ. δια της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών, σύμφωνα με τις περ. α) έως ιστ) της παρ. 3 και 4 του άρθρου 80 του ν. 4957/2022 (Α' 141) μαζί με τον εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του Π.Μ.Σ., καθώς και τα υποδείγματα Πα-

ραρτήματος Διπλώματος στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα.

Επίσης η Συνέλευση του Τμήματος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Συγκροτεί Επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών και εγκρίνει την εγγραφή αυτών στο Π.Μ.Σ.,

β) αναθέτει το διδακτικό έργο στους διδάσκοντες του Π.Μ.Σ.,

γ) εισηγείται προς τη Σύγκλητο την τροποποίηση της απόφασης ίδρυσης του Π.Μ.Σ., καθώς και την παράταση της διάρκειας του Π.Μ.Σ.,

δ) συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση των διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών και ορίζει τον επιβλέποντα ανά εργασία,

ε) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης, προκειμένου να απονεμηθεί ο τίτλος του Π.Μ.Σ.,

στ) εγκρίνει τον απολογισμό του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.).

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος οι αρμοδιότητες των περ. α) και δ) δύνανται να μεταβιβάζονται στη Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.

Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από τις διατάξεις του Κεφαλαίου Θ του ν. 4957/2022.

Σε περίπτωση διατμηματικού ή διιδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ. αρμόδιο όργανο αντί της Συνέλευσης του Τμήματος είναι η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών, η οποία αποτελείται από μέλη Δ.Ε.Π. των συνεργαζόμενων Τμημάτων και συγκροτείται με απόφαση της Συγκλήτου του Α.Ε.Ι. που αναλαμβάνει τη διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης των Συνελεύσεων των συνεργαζόμενων Τμημάτων ή αρμόδιων οργάνων των συνεργαζόμενων φορέων.

Ο ακριβής αριθμός των μελών της Επιτροπής και η εκπροσώπηση κάθε συνεργαζόμενου Τμήματος ή Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αλλοδαπής καθορίζεται στο πρωτόκολλο συνεργασίας. Αν στο Π.Μ.Σ. συμμετέχουν φορείς της ημεδαπής ή αλλοδαπής που δεν παρέχουν ισότιμη εκπαίδευση και ισότιμα πτυχία με τα Α.Ε.Ι., στην επιτροπή προγράμματος σπουδών κάθε φορέας δύναται να εκπροσωπείται με ένα (1) μέλος, το οποίο αναδεικνύεται από το αρμόδιο όργανο του φορέα και συμμετέχει στο διδακτικό έργο του Π.Μ.Σ.

Στην επιτροπή του προγράμματος σπουδών δύνανται να συμμετέχουν Ομότιμοι Καθηγητές του Τμήματος ή των συνεργαζόμενων Τμημάτων, εφόσον παρέχουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

4. Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)

Αποτελείται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Τμήματος, που, έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ. και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ., στο μέτρο που στο Τμήμα υπηρετούν μέλη Δ.Ε.Π. με τις ως άνω ιδιότητες. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Σε περίπτωση διατμηματικού ή διιδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ., με απόφαση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών δύνανται να συγκροτείται Σ.Ε., με διετή θητεία, στην οποία μετέχουν υποχρεωτικά ο Διευθυντής του

Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) από τα μέλη της επιτροπής προγράμματος σπουδών.

Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως:

α) Καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, εφόσον το Π.Μ.Σ. διαθέτει πόρους σύμφωνα με το άρθρο 84 του ν. 4957/2022 και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του ΔΙ.ΠΑ.Ε.,

β) καταρτίζει τον απολογισμό του προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

γ) εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του Π.Μ.Σ.,

δ) εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και τον Κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών,

ε) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την κατανομή του διδακτικού έργου, καθώς και την ανάθεση διδακτικού έργου στις κατηγορίες διδασκόντων του άρθρου 83,

στ) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.,

ζ) καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς τη Συνέλευση του Τμήματος για έγκριση,

η) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών.

Στην Σ.Ε. δύναται να συμμετέχουν Ομότιμοι Καθηγητές του Τμήματος ή των συνεργαζόμενων Τμημάτων, εφόσον παρέχουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

5. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ.

Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, κατά προτεραιότητα από τις βαθμίδες του Καθηγητή ή του Αναπληρωτή Καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό. Κατ' εξαίρεση, στα Τμήματα του ΠΑ.ΚΕ.ΔΙ.Π.Σ είναι δυνατόν να ανατίθενται καθήκοντα Διευθυντή Π.Μ.Σ. σε μέλος Δ.Ε.Π. στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή, εάν ένα Τμήμα δεν είναι αυτοδύναμο. Σε περίπτωση διατημηματικού, διδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ. ορίζεται από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών ένα (1) μέλος της ως Διευθυντής του Π.Μ.Σ.

Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ., καθώς και τα μέλη της Σ.Ε. και της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών δεν δικαιούνται αμοιβής ή οιαδόποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζεται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους που απορρέουν από την ιδιότητα αυτή.

Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Προεδρεύει της Σ.Ε., καθώς και της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών, σε περίπτωση διατημηματικού ή

διιδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ., συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,

β) εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. προς τη Συνέλευση του Τμήματος, σε περίπτωση μονοτημηματικού Π.Μ.Σ.,

γ) εισηγείται προς τη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του Π.Μ.Σ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του Π.Μ.Σ.,

δ) είναι Επιστημονικός Υπεύθυνος του προγράμματος σύμφωνα με τα άρθρα 82 περ. δ) και 234 του ν. 4957/2022 και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,

ε) παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Π.Μ.Σ. και του Εσωτερικού Κανονισμού μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Π.Μ.Σ.,

στ) ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

6. Κατά τη λήξη της θητείας της Σ.Ε., με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ. Ο απολογισμός κατατίθεται στο οικείο Τμήμα, στο οποίο ανήκει το Π.Μ.Σ.

Άρθρο 6

Κριτήρια Ανώτατου και Κατωτάτου Αριθμού Εισακτέων

1. Με την παρούσα διάταξη καθορίζεται -ενδεικτικά- ο ανώτατος και ο κατωτάτος αριθμός εισακτέων Μεταπτυχιακών φοιτητών ανά Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΔΙ.ΠΑ.Ε., καθώς και τα κριτήρια με βάση τα οποία δύναται να καθορίζεται από τη Συνέλευση εκάστου Τμήματος ο κατωτάτος και ο ανώτατος αριθμός εισακτέων φοιτητών ανά πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών του Α.Ε.Ι. Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων ανά Π.Μ.Σ. που οργανώνει το ΔΙ.ΠΑ.Ε. στην ελληνική ή/και στην αγγλική γλώσσα ορίζεται ανά κύκλο εισαγωγής σε εξήντα (60) μεταπτυχιακούς φοιτητές στα δια ζώσης προγράμματα και εκατόν είκοσι (120) στα προγράμματα εξ αποστάσεως. Ο κατωτάτος αριθμός εισακτέων ανά Π.Μ.Σ. ανά κύκλο εισαγωγής ορίζεται ενδεικτικά σε δέκα (10) μεταπτυχιακούς φοιτητές, εντούτοις κάθε Τμήμα δύναται με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσής του να καθορίζει και κατώτερο του δέκα (10) αριθμό εισακτέων ανά κύκλο εισαγωγής Π.Μ.Σ., εφόσον το Π.Μ.Σ. δύναται να είναι οικονομικά βιώσιμο με λιγότερους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Μπορούν να πραγματοποιηθούν έως 2 κύκλοι εισαγωγής ανά ακαδημαϊκό έτος.

2. Ο ανώτατος αριθμός των ειδικεύσεων ανά Π.Μ.Σ. του ΔΙ.ΠΑ.Ε. ορίζεται σε τρεις (3) και κατ' εξαίρεση σε τέσσερις (4), εφόσον αιτιολογείται πλήρως και ιδίως ως προς την οικονομική βιώσιμότητα του Π.Μ.Σ.

3. Τα κριτήρια με τα οποία θα καθορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό του κάθε Π.Μ.Σ. ο ανώτατος και ο κατωτάτος αριθμός εισακτέων μεταπτυχιακών φοιτητών

ανά Π.Μ.Σ. είναι ενδεικτικά (π.χ. σχετικά με τον σκοπό και με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ., τις τυχόν ειδικεύσεις, τα οικονομικά στοιχεία, τον τρόπο παρακολούθησης, κ.α.).

Άρθρο 7

Κριτήρια Εισαγωγής - Διαδικασία Επιλογής - Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

1. Δημοσιοποίηση Πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Το Τμήμα σε ημερομηνίες που ορίζονται από την Συνέλευση ή την Ε.Π.Σ. προβάίνει σε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος προκηρύσσοντας θέσεις με ανοιχτή διαδικασία για την εισαγωγή πτυχιούχων στο Π.Μ.Σ.

Στην πρόσκληση αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, οι κατηγορίες πτυχιούχων και ο αριθμός εισακτέων, ο τρόπος εισαγωγής, τα κριτήρια επιλογής, κ.λπ., οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων καθώς και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται.

Σε περίπτωση που ο τρόπος εισαγωγής προϋποθέτει γραπτή εξέταση, θα πρέπει να καθορίζεται η διαδικασία, ο αριθμός και η ύλη των εξεταστέων μαθημάτων, οι ημερομηνίες εξέτασης καθώς και ο τρόπος βαθμολόγησης.

Οι αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του οικείου Τμήματος όπως ορίζεται στην σχετική προκήρυξη.

2. Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων.

Η επιλογή των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. γίνεται από Τριμελή Επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος (ή των Τμημάτων σε περίπτωση διατμηματικού ή διιδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ.) που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο, η οποία συγκροτείται με απόφαση της Συνέλευσης ή της Ε.Π.Σ., εάν πρόκειται για διατμηματικό ή διιδρυματικό ή κοινό Π.Μ.Σ.

3. Οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων είναι συγκεκριμένα, ποσοτικά ή/και ποιοτικά, και γίνονται γνωστά στους/στις υποψηφίους/ες με την προκήρυξη του Π.Μ.Σ.

Τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων, ενδεικτικά και όχι αποκλειστικά δύναται να περιλαμβάνουν:

α) Πτυχίο/Δίπλωμα Α.Ε.Ι.

β) Συστατική επιστολή. Ο απαιτούμενος αριθμός και το είδος των συστατικών επιστολών από μέλη ΔΕΠ, ΕΕΠ, ΕΔΙΠ, εργοδότες κ.λπ. καθορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης ή της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών.

γ) Τουλάχιστον καλή γνώση (B2) μιας από τις γλώσσες Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Ιταλική, Ισπανική.

4. Τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων, ενδεικτικά, δύναται να περιλαμβάνουν:

α. Βαθμό Πτυχίου/Διπλώματος.

β. Αναλυτική Βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα, που είναι σχετικά με το Π.Μ.Σ.

γ. Επίδοση στην Διπλωματική Εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στον πρώτο κύκλο σπουδών.

δ. Γνώση δεύτερης ή και άλλης ξένης γλώσσας,

ε. Σχετική ερευνητική ή επαγγελματική δραστηριότητα του υποψηφίου σχετική με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

στ. Συνέντευξη από αρμόδια Επιτροπή.

ζ. Δημοσιεύσεις και συγγραφική δραστηριότητα.

Στον εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας μπορούν να οριστούν και άλλα τυχόν κριτήρια ανάλογα με το Π.Μ.Σ., τα οποία πρέπει να αναφέρονται στον εσωτερικό κανονισμό και γίνονται γνωστά με την προκήρυξη.

5. Ο τρόπος αξιολόγησης (μοριοδότηση) των ανωτέρω κριτηρίων ανήκει στην αρμοδιότητα της Συνέλευσης του Τμήματος ή της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών. Καθορίζονται μετά από εισήγηση της Σ.Ε., θα πρέπει να περιλαμβάνονται αναλυτικά στον εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών και να περιγράφονται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

6. Διαδικασία επιλογής

Οι σχετικοί φάκελοι των ενδιαφερομένων υποβάλλονται εντός των προθεσμιών που ορίζονται στην αντίστοιχη πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Οι υποψήφιοι συνιστάται να ελέγχουν προσεκτικά τις οδηγίες που αφορούν κάθε επιμέρους κριτήριο για τη μοριοδότηση τους, ώστε ο φάκελος να υποβάλλεται πλήρης στις προκαθορισμένες ημερομηνίες. Συμπληρωματικά, ελληπτή ή ετεροχρονισμένα παραστατικά δεν γίνονται δεκτά.

7. Η διαδικασία επιλογής έχει ως εξής:

1) Καταρτίζεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. αρχικά ένας πλήρης κατάλογος όσων υποβάλλει αίτηση.

2) Η Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων:

i. απορρίπτει τους υποψηφίους που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις.

ii. ιεραρχεί βαθμολογικά τους υποψηφίους και προβαίνει στην προδημοσίευση του προσωρινού πίνακα επιλογής και ανακοινώνει την χρονική διάρκεια των ενστάσεων.

iii. Καλεί σε συνέντευξη (εφόσον προβλέπεται) όσους υποψηφίους αποφασίστει να κληθούν από την Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων.

iv. Λαμβάνοντας υπόψη την τελική βαθμολογία των υποψηφίων καταρτίζει με αξιολογική σειρά τον τελικό πίνακα επιλογής.

3) Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων επικυρώνεται από τη Συνέλευση ή την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών. Η ανάρτησή του πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις περί προστασίας προσωπικών δεδομένων στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. και στις ανακοινώσεις του Τμήματος.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας εισάγονται όλοι οι ισοβαθμήσαντες υποψήφιοι.

Οι επιτυχόντες, ύστερα από ενημέρωσή τους από τη Γραμματεία, καλούνται να απαντήσουν εγγράφως σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που ορίζεται στον εσωτερικό Κανονισμό του κάθε Π.Μ.Σ., για το αν αποδέχονται την ένταξή τους στο Π.Μ.Σ. και τους όρους λειτουργίας του. Η μη εντός της ανωτέρω προθεσμίας απάντηση του επιλεγέντα υποψηφίου ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής και η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. ενημερώνει τον αμέσως επόμενο στη σειρά αξιολόγησης από το σχετικό πίνακα επιτυχόντων.

8. Εγγραφή στο Π.Μ.Σ.

Ανακοινώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. η χρονική διάρκεια των εγγραφών καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Για την εγγραφή τους στο Π.Μ.Σ. οι επιτυχόντες θα πρέπει να προσέλθουν αυτοπροσώπως στη Γραμματεία ή να στείλουν ταχυδρομικά ή να υποβάλουν ηλεκτρονικά τα σχετικά δικαιολογητικά. Η εγγραφή θεωρείται ότι περατώθηκε όταν προσκομιστούν όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Οι θέσεις των επιτυχόντων που δεν θα εγγραφούν εμπρόθεσμα αναπληρώνονται από άλλους επιτυχόντες που προέρχονται από τον πίνακα επιλαχόντων με βάση τη σειρά επιτυχίας.

Άρθρο 8

Κατηγορίες Υποψηφίων για φοίτηση στο Π.Μ.Σ.

1. Στα Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. (Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι.) της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

2. Η αρμόδια Γραμματεία ελέγχει αν το ίδρυμα απονομής του τίτλου αλλοδαπού ιδρύματος ανήκει στο Εθνικό Μητρώο Αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων της αλλοδαπής και αν ο τύπος του τίτλου αυτού ανήκει στο Εθνικό Μητρώο Τύπων Τίτλων Σπουδών Αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων που είναι αναρτημένα στον ιστότοπο του ΔΟΑΤΑΠ, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 304 παρ. 4 του ν. 4957/2022.

3. Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., καθώς και Ε.Δ.Ι.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. μπορούν μετά από αίτησή τους να εγγραφούν ως υπεράριθμοι/ες, και μόνο ένας κατ' έτος και ανά Π.Μ.Σ., εφόσον υπηρετούν στο οικείο Τμήμα και ο τίτλος σπουδών και το έργο που επιτελούν στο οικείο Τμήμα είναι συναφές με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

4. Ως προς τους αλλοδαπούς φοίτητές που γίνονται δεκτοί σε μεταπτυχιακά προγράμματα στα οποία η διδασκαλία γίνεται στην ελληνική γλώσσα, πρέπει στον εσωτερικό κανονισμό των Π.Μ.Σ. να ορίζεται η διαδικασία (π.χ. εσωτερικές εξετάσεις, συνέντευξη) ή ο τύπο πιστοποίησης της ελληνομάθειας. Η ανωτέρω πρόβλεψη αφορά για υποψήφιους μεταπτυχιακούς φοίτητές που δεν έχουν ολοκληρώσει σπουδές στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα ή σε ελληνόφωνο σχολείο του εξωτερικού.

5. Η προϋπόθεση της προηγούμενης παραγράφου δεν ισχύει όσον αφορά στους εν δυνάμει φοίτητές των Π.Μ.Σ. του Π.Α.Κ.Ε.Δ.Ι.Π.Σ. και άλλων ξενόγλωσσων Π.Μ.Σ. του Δ.Ι.Π.Α.Ε., όπου προϋπόθεση εισαγωγής είναι η γνώση της οικείας ξένης γλώσσας.

Άρθρο 9

Διάρκεια Σπουδών - Μερική Φοίτηση - Αναστολή Φοίτησης

1. Χρονική διάρκεια φοίτησης

Η κανονική χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται κατ' ελάχιστο στα τρία (3) εξάμηνα (90 ECTS), στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος για την τυχόν εκπόνηση και υποβολή προς κρίση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (Μ.Δ.Ε.). Ο χρόνος που αφορά στην διπλωματική εργασία, δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τρεις μήνες.

Οι όροι φοίτησης περιλαμβάνονται και εξειδικεύονται μεταξύ άλλων στον εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας

κάθε Π.Μ.Σ. Κάθε υποψήφιος, πριν εγγραφεί, πρέπει να λαμβάνει γνώση αυτού του Κανονισμού και να αποδέχεται τους κανόνες λειτουργίας του Π.Μ.Σ. Η αποδοχή του Κανονισμού συνιστά βασική προϋπόθεση για την απόκτηση και διατήρηση της ιδιότητας του μεταπτυχιακού φοιτητή.

Η φοίτηση στο πρόγραμμα θεωρείται ότι λήγει με την συμπλήρωση ελάχιστου χρόνου φοίτησης και με την ολοκλήρωση της συγγραφής και της δημόσιας παρουσίασης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, εφόσον προβλέπεται η εκπόνηση και δημόσια παρουσίαση αυτής.

2. Μερική φοίτηση

Στους μεταπτυχιακούς/κές φοίτητές/τριες δύναται να παρέχεται σύμφωνα με την περ. ζ) της παρ. 4 του άρθρου 79 του ν. 4957/2022 (Α'141) η δυνατότητα μερικής φοίτησης για εργαζόμενους/νες φοίτητές/τριες, η διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο της κανονικής φοίτησης.

Στους εσωτερικούς Κανονισμούς των Π.Μ.Σ. θα πρέπει να καθοριστούν οι όροι και τα προσκομιζόμενα δικαιολογητικά π.χ. φοίτητές που αποδεδειγμένα εργάζονται 20 ώρες την εβδομάδα κ.λπ.

Η μερική φοίτηση προβλέπεται και για μη εργαζόμενους μεταπτυχιακούς/κές φοίτητές/τριες που οδυνατούν να ανταποκριθούν στις ελάχιστες απαιτήσεις του προγράμματος πλήρους φοίτησης και για ιδιαίτερες εξαιρετικά σοβαρές περιπτώσεις, οι οποίες θα πρέπει να καθοριστούν στους εσωτερικούς Κανονισμούς των Π.Μ.Σ. Ενδεικτικά ως τέτοιες αναφέρονται ασθένεια, σοβαροί οικογενειακοί λόγοι, στράτευση, λόγοι ανωτέρας βίας, κ.λπ.

3. Non Program Students

Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, παρέχεται η δυνατότητα παρακολούθησης σε ένα μάθημα ανά τετράμηνο (semester) και όχι σε περισσότερα από δύο συνολικά μαθήματα ανά άτομο στο σύνολο του προγράμματος σπουδών του Π.Μ.Σ., σε εξωτερικούς συμμετέχοντες υπό την ιδιότητα των μη συμμετεχόντων στο πρόγραμμα μετ/κών φοίτητών (εφεξής: «non-program students»).

Οι non-program students δεν λογίζονται ως φοίτητές του Π.Μ.Σ. (κατά συνέπεια δεν δικαιούνται ακαδημαϊκή ταυτότητα) αλλά με την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων μπορούν να αποκτήσουν βεβαίωση πίστωσης των ECTS των μαθημάτων που έχουν παρακολουθήσει (maximum awarded ECTS 14 - 2x7,5).

Οι non-program students μπορούν να αιτηθούν (σε περίπτωση που το επιθυμούν) την εγγραφή τους στο Π.Μ.Σ. και σε περίπτωση που γίνουν δεκτοί, να κατοχυρώσουν τα μαθήματα που πέρασαν επιτυχώς στο πρόγραμμα σπουδών του Π.Μ.Σ.

Το κόστος παρακολούθησης των non-program students ορίζεται στα 500 euro ανά μάθημα με μέγιστο τα 1000 euro συνολικά ανά άτομο του προγράμματος σπουδών του Π.Μ.Σ.

4. Αναστολή Σπουδών

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις στους μεταπτυχιακούς/κές φοίτητές/τριες παρέχεται, κατόπιν υποβολής σχετικής αι-

τιολογημένης αίτησης, προσωρινή αναστολή σπουδών, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά την διάρκεια της αναστολής, ο μεταπτυχιακός φοιτητής χάνει την ιδιότητα του φοιτητή. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Ο/Η φοιτητής/τρια με την επάνοδό του/της στη φοίτηση εξακολουθεί να υπάγεται στο καθεστώς φοίτησης του χρόνου εγγραφής του/της ως μεταπτυχιακός/ης φοιτητής/τριας.

Η αναστολή χορηγείται με απόφαση της Συνέλευσης, ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε., ή σε περίπτωση διατμηματικού ή διιδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ., από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών.

5. Διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών

Για θέματα επανεξέτασης μαθημάτων σε οφειλόμενα μαθήματα ή διαγραφής αποφαίνεται η Συνέλευση του Τμήματος ή η Ε.Π.Σ. σε περίπτωση διατμηματικού ή διιδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ. μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής, η οποία αποφασίζει για τους όρους της επανεξέτασης και τους λόγους διαγραφής και τους περιλαμβάνει στον εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Λόγοι διαγραφής είναι:

α) Η μη επαρκής πρόοδος του μεταπτυχιακού φοιτητή (η οποία τεκμηριώνεται με μη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, ήτοι στις παρακολουθήσεις μαθημάτων, συμμετοχή στις εξετάσεις),

β) Η πλημμελής εκπλήρωση λοιπών υποχρεώσεων που ορίζονται από τον οικείο Κανονισμό,

γ) συμπεριφορά που προσβάλλει την ακαδημαϊκή δεοντολογία κατά την κείμενη νομοθεσία και κατά τον κώδικα δεοντολογίας του Δ.Π.Α.Ε.

δ) αίτηση του/της ίδιου/ας του μεταπτυχιακού/κής φοιτητή/τριας.

Άρθρο 10

Όροι φοίτησης

Κάθε υποψήφιος/ια, πριν εγγραφεί, πρέπει να λαμβάνει γνώση αυτού του Κανονισμού και να αποδέχεται τους κανόνες λειτουργίας του Π.Μ.Σ. Η αποδοχή του Κανονισμού συνιστά βασική προϋπόθεση για την απόκτηση και διατήρηση της ιδιότητας του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας.

Οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες εγγράφονται και συμμετέχουν στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών υπό τους προβλεπόμενους όρους και τις προϋποθέσεις.

Αν ο μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια αποτύχει στην εξέταση μαθημάτων ή μαθημάτων τρεις (3) φορές και θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, τα οποία έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρέται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδάσκων. Εάν δεν επιτύχει προβιβάσιμο βαθμό ούτε ενώπιον της τριμελούς επιτροπής, εισάγεται ζήτημα διαγραφής του ενώπιον των αρμοδίων οργάνων του Π.Μ.Σ.

Κάθε Τμήμα μπορεί να προβεί σε εξειδίκευση των κυρώσεων σε περίπτωση καθυστερημένης υποβολής εργασίας στο πλαίσιο μαθήματος ή/και διπλωματικής εργασίας.

Άρθρο 11

Οδηγός Σπουδών

Σε κάθε κύκλο εισαγωγής φοιτητών, αναρτάται και τίθεται στη διάθεση των φοιτητών ο Οδηγός Σπουδών του Π.Μ.Σ. Ο Οδηγός Σπουδών πρέπει να περιλαμβάνει:

1. Το πρόγραμμα μαθημάτων, τα ονόματα των διδασκόντων/ουσών, τα δικαιώματα (κοινωνικές παροχές, υποτροφίες, δάνεια, διδακτικά βιβλία, βοηθήματα κ.λπ.) των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών, τις υποχρεώσεις αυτών, καθώς και πληροφορίες για τη λειτουργία των σπουδαστηρίων, των εργαστηρίων, των κλινικών και των βιβλιοθηκών του Τμήματος.

2. Το σύνολο των Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) που απαιτούνται για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ., σε όλα τα μαθήματα τα οποία κατανέμονται στα εξάμηνα σπουδών.

3. Τις πιστωτικές μονάδες που απονέμονται ανά ειδίκευση των Π.Μ.Σ., εφόσον υπάρχουν περισσότερες από μία (1) ειδικεύσεις, οι οποίες δεν δύναται να είναι μικρότερες από ενενήντα (90) πιστωτικές μονάδες (ECTS), καθώς και ο αριθμός των ακαδημαϊκών εξαμήνων του προγράμματος που δεν δύναται να είναι μικρότερος από τρία (3).

4. Το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών ανά ειδίκευση, τους τίτλους και σύντομη περιγραφή (syllabus) των μαθημάτων, σεμιναρίων, εργαστηρίων και κλινικών ασκήσεων του Π.Μ.Σ., η διεξαγωγή πρακτικής άσκησης, η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας ή η διεξαγωγή άλλων εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων που ορίζονται ως υποχρεωτικές ή επιλογής για την επιτυχή ολοκλήρωση του Π.Μ.Σ., με αναφορά του αριθμού των πιστωτικών μονάδων (European Credit Transfer and Accumulation System - ECTS) που απονέμονται ανά περίπτωση.

5. Την επίσημη γλώσσα διεξαγωγής του προγράμματος και τη γλώσσα εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας, η οποία δύναται να διαφέρει της ελληνικής.

6. Τις Ειδικεύσεις οι οποίες αφορούν σε ανώτατο αριθμό μαθημάτων εγγραφής ανά εξάμηνο, χαρακτηρισμό μαθημάτων ως προαπαιτούμενων, καθώς και κανόνες εξετάσεων και οξιολόγησης των επιδόσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών που περιλαμβάνονται στον εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας των Π.Μ.Σ.

Οι Διευθυντές των Π.Μ.Σ. εκδίδουν και παραδίδουν σχέδια ακαδημαϊκού ημερολογίου και ωρολόγιο προγράμματος. Το ωρολόγιο πρόγραμμα περιλαμβάνει τις ημερομηνίες έναρξης και λήξης των διδακτικών περιόδων, τις περιόδους εξετάσεων, τις αργίες, τις ημέρες και ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων, οι ημερομηνίες άλλων εκδηλώσεων ή υποχρεώσεων κ.λπ. Τα ακαδημαϊκά ημερολόγια και τα ωρολόγια προγράμματα διαβιβάζονται στην Διεύθυνση Ακαδημαϊκών θεμάτων και στον Ε.Λ.Κ.Ε. του Δ.Π.Α.Ε.

Μετά την εγγραφή του/της σε Π.Μ.Σ. και πριν την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού έτους, ο/η φοιτητής/τρια πα-

ραλαμβάνει από τη Γραμματεία το ετήσιο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Προγράμματος.

Η αξιολόγηση των μαθημάτων γίνεται με γραπτή ή προφορική εξέταση, εργασία, παρουσίαση, αναφορά (report) ή συνδυασμό των παραπάνω. Η ακριβής μορφή της αξιολόγησης καθορίζεται από τον/την διδάσκοντα/ουσα ή τους/τις διδάσκοντες/ουσες σε σχέση και με τη φύση του κάθε μαθήματος.

Οι όροι αξιολόγησης σε κάθε μάθημα γνωστοποιούνται κατά την έναρξη της διδασκαλίας του μαθήματος από το μέλος Δ.Ε.Π. - υπευθύνου/συντονιστή του μαθήματος.

Κάθε Π.Μ.Σ. δύναται να διαμορφώνει το ακαδημαϊκό ημερολόγιο του επόμενου ακαδημαϊκού έτους, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες του, πριν την έναρξη του επόμενου ακαδημαϊκού έτους, αναφέροντας τις τις ημερομηνίες διεξαγωγής μαθημάτων και εξετασικών.

Μετά το πέρας της εξετασικής οι ασκήσεις, τα γραπτά δοκίμια και κάθε άλλο τεκμήριο εξέτασης παραδίδονται από τον διδάσκοντα για φύλαξη στη Γραμματεία για χρονικό διάστημα τουλάχιστον ενός (1) έτους.

Ο χρόνος διενέργειας και η διάρκεια των εξετασικών περιόδων του Π.Μ.Σ. καθορίζονται από την Συνέλευση του Τμήματος ή Ε.Π.Σ. του Π.Μ.Σ. μετά από εισήγηση της Σ.Ε.

Ειδικώς όσον αφορά στα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών που παρέχονται σε executive mode, επιτρέπεται ο ορισμός των εξετάσεων εκάστου μαθήματος, μετά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας του.

Άρθρο 12

Οργάνωση Π.Μ.Σ. εξ αποστάσεως (εν όλω ή εν μέρει)

Η οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) δύναται να πραγματοποιείται και με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης εν όλω ή εν μέρει.

Η απόφαση ίδρυσης νέου Π.Μ.Σ. που οργανώνεται με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, συνοδεύεται με έκθεση που εμπεριέχει ανάλυση των μεθόδων της εξ αποστάσεως οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως σύγχρονη, ασύγχρονη, μεικτό σύστημα (blended learning), το ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, τις τυχόν μεθόδους ψηφιακής αξιολόγησης των φοιτητών και το ψηφιακό υλικό αξιολόγησης, την υλικοτεχνική υποδομή του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) για την υποστήριξη προγραμμάτων σπουδών εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και τις ψηφιακές δεξιότητες του διδακτικού προσωπικού.

Αν η εκπαιδευτική διαδικασία πραγματοποιείται με τη χρήση μεθόδων ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, αυτές δεν μπορούν να υπερβαίνουν το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) των πιστωτικών μονάδων του Π.Μ.Σ.

Η οργάνωση μαθημάτων και λοιπών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αφορά σε μαθήματα και εκπαιδευτικές δραστηριότητες που από τη φύση τους δύνανται να υποστηριχθούν με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και δεν εμπεριέχουν πρακτική, εργαστηριακή ή κλινική εξάσκηση των φοιτητών,

που για τη διεξαγωγή τους απαιτείται η συμμετοχή των φοιτητών με φυσική παρουσία.

Η εκπαιδευτική διαδικασία δύναται να διεξάγεται με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ακόμη και σε Π.Μ.Σ. που δεν έχουν συμπεριλάβει τη δυνατότητα αυτή στην απόφαση ίδρυσής τους, αποκλειστικά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας ή συνδρομής έκτακτων συνθηκών, όπου δεν καθίσταται δυνατή η διά ζώσης διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ή η χρήση των υποδομών του ΔΙ.ΠΑ.Ε. για τη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και λοιπών δραστηριοτήτων του,

- οργάνωσης μαθημάτων εμβάθυνσης και φροντιστηριακών ασκήσεων, πέραν των υποχρεωτικών ωρών διδακτικού έργου ανά μάθημα.

Υπεύθυνη για την υποστήριξη της εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως και για τα ζητήματα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι η Μονάδα Ψηφιακής Διακυβέρνησης του ΔΙ.ΠΑ.Ε., σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 210 του ν. 4957/2022. Στον εσωτερικό Κανονισμό των Π.Μ.Σ. πρέπει να αναφέρονται οι τρόποι και τα μέσα διεξαγωγής της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική και διαπιστώνεται με ευθύνη του διδάσκοντος. Επιτρέπονται απουσίες και το κάθε Π.Μ.Σ. θα ορίσει στον εσωτερικό του Κανονισμό τον ακριβή αριθμό για το κάθε μάθημα. Στην περίπτωση που ο αριθμός απουσιών είναι μεγαλύτερος από αυτόν που ορίστηκε από τον εσωτερικό κανονισμό του Π.Μ.Σ. και οι λόγοι απουσίας είναι σοβαροί, τότε μετά από αίτηση του/της ενδιαφερόμενου/ης μεταπτυχιακού φοιτητή/τριας η περίπτωση εξετάζεται από την Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ., η οποία εγκρίνει ή όχι το αίτημα και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος ή την Ε.Π.Σ. για την τελική έγκριση. Σε περίπτωση που ο αριθμός των παρουσιών αυτών δεν επιτευχθεί, ο/η φοιτητής/τρια θεωρείται αποτυχών/ούσα στο μάθημα αυτό.

Άρθρο 13

Αξιολόγηση επιδόσεων

Η αξιολόγηση της επίδοσης στα επιμέρους μαθήματα γίνεται με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις, εκπόνηση εργασιών ή συνδυασμό των ανωτέρω.

Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ορίζεται από το μηδέν (0) ως το δέκα (10):

Άριστα από οκτώ και πενήντα (8,50) μέχρι δέκα (10).

Λίαν καλώς από έξι και πενήντα (6,50) ως και οκτώ και σαράντα εννέα (8,49).

Καλώς από πέντε (5) ως και έξι και σαράντα εννέα (6,49).

Τα αποτελέσματα της βαθμολόγησης των μαθημάτων κοινοποιούνται με ευθύνη του/της υπεύθυνου/ης συντονιστή/τριας του μαθήματος στους/στις μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες δεκαπέντε (15) ημέρες μετά την ημερομηνία εξέτασης ή στην περίπτωση που η αξιολόγηση γίνεται βάσει εργασιών, είκοσι (20) ημέρες μετά την ημερομηνία παράδοσης των εργασιών.

Δεν επιτρέπεται η επαναληπτική εξέταση προκειμένου ο/η φοιτητής/τρια να βελτιώσει τη βαθμολογία του.
Ο βαθμός του Δ.Μ.Σ. καθορίζεται από τους βαθμούς των μαθημάτων του Προγράμματος και τον βαθμό της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας με τρόπο που καθορίζεται στον εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Π.Μ.Σ.
Ο βαθμός του Δ.Μ.Σ. με ευθύνη της Γραμματείας καταχωρείται στον ατομικό φάκελο του/της φοιτητή/τριας.

Άρθρο 14

Πρόγραμμα Σπουδών

Στον εσωτερικό κανονισμό του κάθε Π.Μ.Σ. θα πρέπει να συμπληρωθούν οι συνοπτικοί πίνακες με βάση το πρόγραμμα σπουδών τους, όπου περιλαμβάνονται τα εξής:

ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ			
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ECTS
.....	.....	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	
.....	.....	ΕΠΙΛΟΓΗΣ	
.....	.....		

ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 30

ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ			
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ECTS
.....	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ		
.....	ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		

ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 30

Στο αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του Π.Μ.Σ. περιλαμβάνονται οι ειδικεύσεις, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 79 του ν. 4957/2022, το περιεχόμενο των μεταπτυχιακών μαθημάτων, τα υποχρεωτικά μαθήματα και τα μαθήματα επιλογής, τα εξάμηνα σπουδών, η δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων διαφορετικής ειδίκευσης από αυτήν που έχει επιλέξει ο/η μεταπτυχιακός/κή φοιτητής/τρια, το ωρολόγιο πρόγραμμα, οι διδακτικές ώρες, η γλώσσα διδασκαλίας του Προγράμματος (μπορεί να είναι διάφορη της ελληνικής) καθώς και οι πιστωτικές μονάδες του κάθε μαθήματος, πρακτικής άσκησης και της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (Μ.Δ.Ε.) σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 3374/2005.

Αναλυτική περιγραφή των μαθημάτων.

Αν το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών λειτουργεί παράλληλα και στην αγγλική γλώσσα, οι τίτλοι των μαθημάτων αναγράφονται και στην αγγλική γλώσσα όπως και η περιγραφή αυτών.

Κάθε μάθημα διδάσκεται από έναν ή περισσότερους διδάσκοντες. Σε κάθε μάθημα ορίζεται από την Συνέλευση ή Ε.Π.Σ. ένας/μια διδάσκων/ουσα ως υπεύθυνος/η/ συντονιστής/τρια του μαθήματος.

Άρθρο 15

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.)

1. Ο/Η μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια εφόσον προβλέπεται η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας ως υποχρεωτική, υποχρεούται να εκπονήσει και με επιτυχία να υποστηρίξει τη μεταπτυχιακή διπλωματική του εργασία στο αντίστοιχο εξάμηνο σπουδών που αναφέρεται στον εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ., εφόσον το Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει υποχρεωτική εκπόνηση διπλωματικής εργασίας.

2. Το θέμα της πρέπει να εντάσσεται στο αντικείμενο του Π.Μ.Σ. και ειδικότερα της ειδίκευσης που έχει επιλέξει ο/η μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια και να αξιοποιεί τις γνώσεις που αποκτήθηκαν στα μαθήματα του Π.Μ.Σ. και σε συγκεκριμένες εφαρμογές.

3. Αν το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών λειτουργεί παράλληλα και στην αγγλική γλώσσα για αλλοδαπούς μεταπτυχιακούς φοιτητές, η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία θα εκπονείται στην αγγλική γλώσσα.

4. Σχετικά με την ανάληψη, εκπόνηση και υποστήριξη της Διπλωματικής εργασίας ορίζονται τα εξής:

α. Αίτηση - Υποβολή Θέματος

Ο/Η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια έχει δικαίωμα υποβολής θέματος Μ.Δ.Ε. εφόσον έχει ολοκληρώσει με επιτυχία τα μαθήματα που ορίζονται στον εσωτερικό Κανονισμό του κάθε Π.Μ.Σ.

Ο/Η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια υποβάλλει αίτηση, στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο/η προτεινόμενος/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περιληψη της προτεινόμενης εργασίας στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.

Οι μεταπτυχιακοί/κές φοιτητές/τριες οι οποίοι/ες δεν καταθέτουν την αίτηση εντός των χρονικών ορίων που ορίζονται από τον εσωτερικό Κανονισμό, μεταθέτουν, με δική τους ευθύνη, κατά ένα τουλάχιστον εξάμηνο την έναρξη εκπόνησης της Μ.Δ.Ε.

β. Επίβλεψη Μ.Δ.Ε.

Η Συντονιστική Επιτροπή ύστερα από αίτηση του/της υποψηφίου/ιας, ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί την Τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο/η επιβλέπων/ουσα.

Δικαίωμα επίβλεψης διπλωματικών εργασιών έχουν:

- α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

- β) ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι., γ) συνεργαζόμενοι καθηγητές,

- δ) εντεταλμένοι διδάσκοντες,

- ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

- στ) ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,

υπό την προϋπόθεση ότι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Π.Μ.Σ. δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π. και Ε.Δ.Π. του Τμήματος, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

Τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις απώλειας, αντικειμενικής αδυναμίας άσκησης καθηκόντων επίβλεψης ή σπουδαίου λόγου, είναι δυνατή η αντικατάσταση του/της επιβλέποντα/ουσας ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από απόφαση της Συνέλευσης του οικείου Τμήματος ή της Ε.Π.Σ.

γ. Παρουσίαση και ολοκλήρωση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

Εάν προβλέπεται υποστήριξη της Μ.Δ.Ε., αυτή πραγματοποιείται με τις διαδικασίες που περιλαμβάνονται στον εσωτερικό Κανονισμό του κάθε Π.Μ.Σ.

Μετά την εκπόνηση της Μ.Δ.Ε. ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια υποβάλλει στον Επιβλέποντα και στα άλλα δύο μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής αντίγραφα της τελικής Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

Εφόσον υπάρχει θετική κρίση από την Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή, ορίζεται η ημερομηνία της δημόσιας υποστήριξης/αξιολόγησης της Μ.Δ.Ε. σε ημερομηνία και τόπο που ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος ή της Ε.Π.Σ. Η έκταση και το βάθος της προφορικής εξέτασης κατά την υποστήριξη είναι ανάλογα της μορφής παρουσίασης της εργασίας.

Μετά την παρουσίαση - υποστήριξη της Μ.Δ.Ε., η Εξεταστική Επιτροπή συντάσσει και υπογράφει πρακτικό Δημόσιας Παρουσίασης της Μ.Δ.Ε. στο οποίο αναγράφονται τυχόν παρατηρήσεις ή σχόλια καθώς και ο τελικός βαθμός.

Κατόπιν της έγκρισής της από την Επιτροπή, αναρτάται υποχρεωτικά στον διαδικτυακό τόπο του οικείου Τμήματος ή της οικείας μονοτμηματικής Σχολής.

Στην περίπτωση αρνητικής κρίσης υπάρχει η δυνατότητα επανυποβολής της μετά από δύο μήνες, αφού

βελτιώσει την εργασία ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

Σε περίπτωση αρνητικής κρίσης μετά τη 2η υποβολή, ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια έχει το δικαίωμα, το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, να αλλάξει το θέμα και τον/την επιβλέποντα/ουσα. Στην περίπτωση και δεύτερης αποτυχίας ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια αποκλείεται από τη χορήγηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Το τελικό πλήρες αντίγραφο της Μ.Δ.Ε. υποβάλλεται, μετά την αποδοχή της, στη βιβλιοθήκη του ΔΙ.Π.Α.Ε. καθώς και σε ηλεκτρονική μορφή το αρχείο που διατηρείται στο Τμήμα. Η πνευματική ιδιοκτησία επί της Διπλωματικής Μεταπτυχιακής Εργασίας ανήκει στον υποψήφιο, ο οποίος παραχωρεί στο ΔΙ.Π.Α.Ε. για όλη τη διάρκεια προστασίας του έργου την μη αποκλειστική άδεια μη εμπορικής χρήσης όλων των περιουσιακών εξουσιών επί του έργου του, της χρήσης του για έρευνα και διδασκαλία συμπεριλαμβανομένων.

Στους εσωτερικούς κανονισμούς λειτουργίας των Π.Μ.Σ. καθορίζονται μεταξύ άλλων η έκταση, η γραμματοσειρά, ο τρόπος συγγραφής και οτιδήποτε άλλο σχετικό με τη δομή της.

Ενδεικτικά: Η Μ.Δ.Ε. μπορεί να είναι θεωρητική, εφαρμοσμένη ή πειραματική και να περιέχει αναγνωρίσιμα στοιχεία πρωτοτυπίας και συμβολή στην επιστημονική γνώση.

Το κείμενο πρέπει να πληροί τις προδιαγραφές και τη δομή μιας επιστημονικής εργασίας δηλαδή να περιλαμβάνει περιγραφή του θέματος της εργασίας, περιγραφή των πορισμάτων - αποτελεσμάτων της εργασίας, τη μεθοδολογία, παραδοχές, βιβλιογραφία και άλλα τυχόν αναγκαία υποστηρικτικά ή επεξηγηματικά στοιχεία (αναγκαία σχήματα, διαγράμματα, φωτογραφίες εικόνες κ.λπ.).

Συντάσσεται στην ελληνική γλώσσα και συνοδεύεται από μια σύντομη περίληψη 300 λέξεων περίπου σε γλώσσας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. στην αγγλική ή γαλλική ή γερμανική γλώσσα). Μετά από συνεννόηση με τον επιβλέποντα η συγγραφή της μπορεί να γίνει σε άλλη γλώσσα και να περιλαμβάνει εκτεταμένη περίληψη στην ελληνική.

Η έκταση της εργασίας μπορεί να είναι κατ' ελάχιστο 10.000 λέξεις. Τυχόν περαιτέρω περιορισμοί-προσδιορισμοί καθορίζονται από έκαστο Τμήμα.

Άρθρο 16

Πρακτική Άσκηση (Π.Α.)

- Στα προγράμματα σπουδών δεύτερου κύκλου δύναται να προβλέπεται η διενέργεια πρακτικής άσκησης φοιτητών, ως υποχρεωτική ή προαιρετική εκπαιδευτική δραστηριότητα του προγράμματος.

- Την Π.Α. συντονίζει ο/η υπεύθυνος/ή Πρακτικής Άσκησης από κοινού με τους/τις υπευθύνους/ες των κατευθύνσεων και τους/τις επόπτες/τριες, οι οποίοι/ες προέρχονται κυρίως από το Τμήμα σπουδών που στοχεύει στην πρακτική εφαρμογή των θεωρητικών επιστημονικών γνώσεων που αποκτήθηκαν από την επιτυχή

παρακολούθηση του προγράμματος σπουδών και την εξοικείωση των φοιτητών με πιθανούς χώρους εργασίας. Η πρακτική άσκηση φοιτητών διεξάγεται σε δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχειρήσεις, εφεξής καλούμενους «φορείς υποδοχής», υπό την εποπτεία διδάσκοντος του προγράμματος σπουδών. Η πρακτική άσκηση δύναται να διεξάγεται και σε φορείς της αλλοδαπής, εφόσον καθίσταται εφικτή η εποπτεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Για την πρακτική άσκηση φοιτητών συνάπτεται σύμβαση πρακτικής άσκησης μεταξύ του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.), του φοιτητή και του φορέα υποδοχής. Η επιτυχής ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης συνεπάγεται την απονομή του αριθμού των πιστωτικών μονάδων (European Credit Transfer and Accumulation System - ECTS), που καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, η οποία εκφράζει στο σύνολο της, τη βαρύτητα των υποχρεώσεων του/της για την ολοκλήρωση κάθε μέρους που την απαρτίζει σε συνάρτηση με τη χρονική διάρθρωση της.

3. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος καθορίζονται λεπτομέρειες σχετικά με τη διεξαγωγή της πρακτικής άσκησης, όπως η υποχρεωτική ή μη διεξαγωγή της για την απονομή του τίτλου σπουδών, το σύνολο των ωρών πρακτικής άσκησης, η χρονική της διάρκεια σε ημερολογιακούς μήνες, η περίοδος υλοποίησής της σύμφωνα με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών, καθώς και οι ελάχιστες προϋποθέσεις ακαδημαϊκής προόδου που πρέπει να πληρούνται πριν από την έναρξη διεξαγωγής της. Εάν η πρακτική άσκηση δεν είναι υποχρεωτική για την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος σπουδών, με τον εσωτερικό κανονισμό του προγράμματος σπουδών δύναται να καθορίζονται οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια επιλογής εάν ο αριθμός των διαθέσιμων θέσεων πρακτικής άσκησης δεν επαρκεί για την κάλυψη του συνόλου των αιτήσεων των ενδιαφερομένων φοιτητών του προγράμματος.

4. Με απόφαση της Συγκλήτου του Α.Ε.Ι. δύναται να ορίζεται ο Ιδρυματικός Υπεύθυνος της πρακτικής άσκησης του Α.Ε.Ι. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ή του ανά περίπτωση αρμόδιου οργάνου για τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ανά ακαδημαϊκό έτος ορίζονται:

α) Ο Υπεύθυνος Πρακτικής Άσκησης, ο οποίος προέρχεται από τα μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) ή Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δ.Π.) ή Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) ή Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος, και έχει ως αντικείμενο τη γενική εποπτεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας της πρακτικής άσκησης στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών, τον συντονισμό των Εποπτών Πρακτικής Άσκησης και των φορέων υποδοχής.

β) Η Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης, η οποία αποτελείται από μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Δ.Π. ή Ε.Ε.Π. ή Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος, στην οποία προϊσταται ο Υπεύθυνος Πρακτικής Άσκησης, με αντικείμενο την αξιολόγηση των αιτήσεων των φοιτητών που επιθυμούν να διεξάγουν πρακτική

άσκηση, εάν αυτή δεν είναι υποχρεωτική, τον συντονισμό των δραστηριοτήτων που αφορούν στην πρακτική άσκηση φοιτητών, την επίλυση προβλημάτων, τον ορισμό Επόπτη ανά πρακτικά ασκούμενο/η φοιτητή/τρια, τη σύνταξη και υποβολή ετήσιας έκθεσης για την υλοποίηση και αξιολόγηση του προγράμματος πρακτικής άσκησης προς τη Συνέλευση του Τμήματος, καθώς και την υποβολή εισηγήσεων για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών σε ό,τι αφορά τα θέματα πρακτικής άσκησης,

5. Ο Υπεύθυνος και η Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης δύνανται να είναι κοινοί για όλα ή για ένα αριθμό προγραμμάτων σπουδών του ίδιου Τμήματος.

6. Ο Επόπτης είναι αρμόδιος για την καθοδήγηση και υποστήριξη των φοιτητών καθ' όλη τη διαδικασία της πρακτικής άσκησης σε φορείς υποδοχής, την επικοινωνία με τους φορείς υποδοχής για την επίτευξη των επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων και την ενημέρωση του Υπεύθυνου και της Επιτροπής Πρακτικής Άσκησης. Ως Επόπτες είναι δυνατόν να οριστούν διδάσκοντες του προγράμματος σπουδών.

7. Η κατανομή των φοιτητών/τριών στους χώρους πρακτικής άσκησης και η κατανομή τους στους/στις επόπτες/τριες γίνεται από τον υπεύθυνο Πρακτικής Άσκησης σε συνεργασία με τους/τις επόπτες/τριες και με τους/τις υπεύθυνους/ες των κατευθύνσεων.

8. Μετά τον προσδιορισμό του χώρου πρακτικής άσκησης του/της μεταπτυχιακού φοιτητή/τριας, ο/η επόπτης/τρια πραγματοποιεί την πρώτη επαφή με τον/την υπεύθυνο/η του φορέα στον οποίο θα πραγματοποιηθεί η πρακτική άσκηση, προκειμένου να συνεννοηθεί για το γενικότερο πλαίσιο υλοποίησης της πρακτικής.

9. Οι φοιτητές που διεξάγουν πρακτική άσκηση, υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) μέσω του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) (πρώην Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών - Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ.), σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 15 του ν. 3232/2004 (Α' 48) μόνο για τον κλάδο του ατυχήματος, το κόστος της οποίας βαρύνει αποκλειστικά τον φορέα υποδοχής.

10. Η διαδικασία υλοποίησης Πρακτικής Άσκησης περιγράφεται στον εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του κάθε Π.Μ.Σ.

Άρθρο 17

Δικαιώματα και παροχές

Οι μεταπτυχιακοί/κές φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους/τις φοιτητές/τριες του πρώτου κύκλου σπουδών πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

Το Τμήμα οφείλει να εξασφαλίζει υποχρεωτικά στους/στις μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες με αναπτηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα προγράμματα και την διδασκαλία ή άλλες διευκολύνσεις, σε συνεργασία με το ΚΕ.ΔΙ.ΜΑ. του ΔΙ.ΠΑ.Ε.

Οι διευκολύνσεις αυτές θα πρέπει να οριστούν από τα Τμήματα αναλυτικά (π.χ. τρόπος εξέτασης, πρόσβα-

ση στους χώρους διδασκαλίας, στα εργαστήρια κ.λπ.). Λοιπές πρόσθετες παροχές/διευκολύνσεις μπορούν να εξειδικεύονται στον Κανονισμό εκάστου Π.Μ.Σ.

Άρθρο 18

Υποχρεώσεις μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες έχουν τις κάτωθι υποχρεώσεις:

- Να παρακολουθούν ανελλιπώς τα μαθήματα του ισχύοντος προγράμματος σπουδών.
- Να υποβάλλουν τις απαιτούμενες εργασίες μέσα στις καθορισμένες προθεσμίες.
- Να προσέρχονται στις προβλεπόμενες εξετάσεις.
- Να υποβάλλουν στη Γραμματεία, πριν την αξιολόγηση της διπλωματικής τους εργασίας, υπεύθυνη δήλωση ότι η διπλωματική εργασία αυτή δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής ούτε στο σύνολο ούτε σε επιμέρους τμήματα αυτής.
- Να καταβάλλουν τα τέλη φοίτησης, όπως ορίζεται στον παρόντα κανονισμό.
- Να σέβονται και να τηρούν τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, τις αποφάσεις των οργάνων του Π.Μ.Σ., του Τμήματος και του ΔΙ.ΠΑ.Ε., καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

Άρθρο 19

Τέλη φοίτησης

Στο ΔΙ.ΠΑ.Ε. λειτουργούν Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών με ή χωρίς τέλη φοίτησης.

Σε όσα προγράμματα προβλέπεται η καταβολή τελών φοίτησης, η πολιτική προσδιορισμού τους καθορίζεται από το εκάστοτε Π.Μ.Σ. του Τμήματος, λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο και τις ιδιαιτερότητες εκάστου Π.Μ.Σ.

Οι μεταπτυχιακοί/κές φοιτητές/τριες των Π.Μ.Σ., στα οποία προβλέπεται η καταβολή τελών φοίτησης, υποχρεούνται στην καταβολή αυτών. Το ύψος των προβλεπόμενων τελών φοίτησης για το σύνολο του προγράμματος καθορίζεται στο ΦΕΚ ίδρυσης του κάθε Π.Μ.Σ. Παρέχεται η δυνατότητα τμηματικής καταβολής τους σύμφωνα με τα οριζόμενα του στον εσωτερικό Κανονισμό των Π.Μ.Σ.

Η καταβολή των διδάκτρων γίνεται στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδύλιων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του ΔΙ.ΠΑ.Ε., ο οποίος είναι αρμόδιος για τη διαχείρισή τους.

Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες οφείλουν να έχουν εξοφλήσει όλες τις οικονομικές τους υποχρεώσεις πριν την χορήγηση βεβαίωσης ολοκλήρωσης σπουδών και την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τέλη φοίτησης παρέχεται η δυνατότητα απαλλαγής από αυτά σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 20

Υποτροφίες Π.Μ.Σ. - Ειδικές περιπτώσεις απαλλαγής από τέλη φοίτησης προσωπικού

1. Χορηγούνται υποτροφίες, ανταποδοτικές και μη, ή βραβεία αριστείας σε μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες, σύμφωνα με απόφαση της Συνέλευσης ή Ε.Π.Σ.

(σε περίπτωση διατμηματικού, διδρυματικού ή Κοινού Π.Μ.Σ.).

2. Οι υποτροφίες χορηγούνται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, ακαδημαϊκών, οικονομικών και κοινωνικών, τα οποία ενδεικτικά δύναται να είναι:

2.1. Ακαδημαϊκά

- α) Η κανονική Φοίτηση.
- β) Ο μέσος όρος βαθμολογίας του προηγούμενου εξάμηνου.
- γ) Ο βαθμός πτυχίου με το οποίο εισήχθη στο Π.Μ.Σ.
- δ) Πρόσφατες ακαδημαϊκές επιδόσεις (βραβεία και τιμητικές διακρίσεις).

2.2. Οικονομικά

Φορολογητέο εισόδημα.

2.3. Κοινωνικά

- α) Διαζευγμένος/ή με προστατευόμενα μέλη (παιδιά).

- β) Αναπηρία υποψηφίου/ας.

- γ) Μονογονεϊκή οικογένεια.

- δ) Ορφανός/ή από δυο γονείς και δεν έχει υπερβεί το 25ο έτος της ηλιακής του/της.

- ε) Τέκνο πολύτεκνης οικογένειας.

- στ) Αδέρφια φοιτητές/τριες.

Διαδικασία

Μετά από εισήγηση από τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ., προκηρύσσεται πρόσκληση υποβολής αιτήσεως για τη χορήγηση υποτροφίας. Οι υποψήφιοι/ες οφείλουν να συμπληρώσουν όλα τα υποχρεωτικά πεδία της αίτησης με τα απαιτούμενα κατά περίπτωση δικαιολογητικά και τα υποβάλλουν στην Γραμματεία του Τμήματος στις ημερολογιακές προθεσμίες που ορίζονται στην Πρόσκληση. Η αίτηση επέχει θέση Υπεύθυνης Δήλωσης του ν. 1599/1986.

Η Σ.Ε. αξιολογεί και κατατάσσει τις υποψηφιότητες βάσει των κριτηρίων που έχουν οριστεί στον εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του Π.Μ.Σ. και εισηγείται τον κατάλογο ονομάτων των υποψηφίων προς τη Συνέλευση ή Ε.Π.Σ.

Ο ανώτατος αριθμός υποτροφιών σε κάθε Π.Μ.Σ. ορίζεται στις δώδεκα (12) ανά εξάμηνο σπουδών.

3. Το ΔΙ.ΠΑ.Ε. δύναται να χορηγεί ανταποδοτικές υποτροφίες σε μεταπτυχιακούς φοιτητές με την υποχρέωση υποστήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και παροχής επικουρικού διδακτικού έργου. Οι επιμέρους κανονισμοί των Π.Μ.Σ. καθορίζουν το ανώτατο ποσό χορήγησης ανταποδοτικής υποτροφίας ανά φοιτητή, τον ανώτατο αριθμό των ωρών εβδομαδιαίας απασχόλησής τους και λοιπές λεπτομέρειες σχετικά με τη χορήγηση των υποτροφιών.

4. Το συμβούλιο Διοίκησης του ΔΙ.ΠΑ.Ε. δύναται να αποφασίζει τη χορήγηση υποτροφίας υπό την έννοια της μερικής απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης σε Π.Μ.Σ. στο προσωπικό που απασχολείται στο ΔΙ.ΠΑ.Ε. και στον Ειδικό Λογαριασμό Έρευνών του ΔΙ.ΠΑ.Ε.

5. Για το μόνιμο διοικητικό προσωπικό του ΔΙ.ΠΑ.Ε., τους εργαζομένους ΙΔΑΧ και ΙΔΟΧ και τους απασχολούμενους στο πλαίσιο συμβάσεων έργου προσφέρεται η δυνατότητα φοίτησης χωρίς την καταβολή τελών φοίτησης του αντίστοιχου Π.Μ.Σ.

6. Για τις υποτροφίες αυτής της κατηγορίας θα πρέπει να κοινοποιείται στον αιτούμενο ότι σε περίπτωση λήξης,

λύσης ή καταγγελίας της εργασιακής σχέσης του με το ίδρυμα, πριν τη λήψη του τίτλου σπουδών, η χορήγηση της προνομιακής απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης παύει να ισχύει. Για το υπόλοιπο -μετά τη λήξη της εργασιακής σχέσης ή της απασχόλησής του- διάστημα της φοίτησης υπολογίζονται τα εναπομείναντα δίδακτρα ως κατ' αναλογία υπόλοιπο από τα πλήρη δίδακτρα.

7. Το μόνιμο διοικητικό προσωπικό του ΔΙ.Π.Α.Ε., οι εργαζόμενοι ΙΔΑΧ και ΙΔΟΧ και οι απασχολούμενοι στο πλαίσιο συμβάσεων έργου γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι υπότροφοι και ο αριθμός αυτών δεν δύναται να υπερβαίνει τον 1 ανά τμήμα κάθε Π.Μ.Σ. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο Π.Μ.Σ. Αν οι δικαιούχοι υπερβαίνουν το ποσοστό του προηγούμενου εδαφίου, επιλέγονται με σειρά κατάταξης.

Άρθρο 21

Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Ο τίτλος του Δ.Μ.Σ. είναι δημόσιο έγγραφο. Ο τύπος του ορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου και υπογράφεται από τον/την Πρύτανη/ι, τον/την Πρόεδρο του Τμήματος και τον/την Γραμματέα του Τμήματος ή τους/τις νόμιμους/ες αναπληρωτές τους. Σε περίπτωση Διαπανεπιστηματικού Δ.Μ.Σ. στον τίτλο αναφέρονται τα Α.Ε.Ι. και τα Τμήματα που απονέμουν το δίπλωμα, τα τυχόν εμβλήματα των ιδρυμάτων και υπογράφεται από τα αντίστοιχα όργανα του ιδρύματος που έχει την διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ.

Στον/Στην απόφοιτο/ή του Π.Μ.Σ. μπορεί να χορηγείται, πριν από την απονομή, βεβαίωση ότι έχει περατώσει επιτυχώς την παρακολούθηση του Προγράμματος.

Στο Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών επισυνάπτεται Παράρτημα Διπλώματος σε ελληνική και στην αγγλική γλώσσα, σε σχέση με το οποίο ισχύουν οι ρυθμίσεις του άρθρου 15 του ν. 3374/2005 και της υπό στοιχεία Φ5/89656/ΒΕ/13-8-2007 (Β' 1466) υπουργικής απόφασης και το οποίο αποτελεί ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με την φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούνται ιδρύματα.

Άρθρο 22

Διδακτικό Προσωπικό

Το διδακτικό έργο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ανατίθεται, κατόπιν απόφασης του αρμόδιου οργάνου του Π.Μ.Σ. στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμους Καθηγητές ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενους καθηγητές,
δ) εντεταλμένους διδάσκοντες,
ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,
στ) ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,

ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ., εφόσον υφίσταται, άλλως του Διευθυντή του Π.Μ.Σ. Ειδικότερες προϋποθέσεις σχετικά με την ανάθεση του διδακτικού έργου δύναται να ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

Δικαίωμα επίβλεψης διπλωματικών εργασιών έχουν οι διδάσκοντες των περ. α) έως στ) της παρ. 1 υπό την προϋπόθεση ότι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

Με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Π.Μ.Σ. δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π. και Ε.Δ.Π. του Τμήματος, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων δύνανται να αμειβούνται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Π.Μ.Σ. περί ανάθεσης του διδακτικού έργου, καθορίζεται το ύψος της αμοιβής κάθε διδάσκοντος. Ειδικώς οι διδάσκοντες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π., δύνανται να αμειβούνται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του ν. 4957/2022. Το τελευταίο εδάφιο εφαρμόζεται αναλογικά και για τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.Δ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους.

Η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και πρακτικής άσκησης δύναται να αμειφθεί με την προϋπόθεση της σχετικής πρόβλεψης στον εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ., εφόσον οι ώρες που απασχολούνται ξεπερνούν τις κατά νόμο υποχρεώσεις.

Σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 83 του ν. 4957/2022, δύναται να ανατεθεί επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος ή της Σχολής.

Μετά από εισήγηση της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. εκδίδεται πρόσκληση προς τους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος ή της Σχολής με απόφαση της Συνέλευσης του οικείου Τμήματος σε αντικείμενο συναφές με το παρεχόμενο επικουρικό διδακτικό έργο του Π.Μ.Σ. Οι αιτήσεις υποβάλλονται στην Γραμματεία του οικείου Τμήματος και εξετάζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος (αντίστοιχα η Ε.Π.Σ. σε περίπτωση διατμηματικού ή διιδρυματικού ή

Κοινού Π.Μ.Σ.). Αυτή με απόφασή της αναθέτει το επικουρικό διδακτικό έργο.

Ως ανώτατο όριο ωριαίας αντιμισθίας για την ανάθεση επικουρικού διδακτικού έργου στους υποψήφιους διδάκτορες ορίζεται ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της αμοιβής των μεταδιδακτόρων, όπως αυτό προβλέπεται στον εκάστοτε Κανονισμό αποδοχών για την παροχή διδακτικού έργου του ΔΙ.ΠΑ.Ε.

Τα μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος δύνανται να απασχολούνται σε Π.Μ.Σ., μόνο υπό την προϋπόθεση εκπλήρωσης των ελάχιστων υποχρεώσεών τους περί παροχής διδακτικού έργου. Δεν επιτρέπεται απασχόληση μελών Δ.Ε.Π. αποκλειστικά σε Π.Μ.Σ. του Τμήματος ή της Σχολής.

Άρθρο 23

Διοικητική Υποστήριξη

α) Δημιουργείται θέση Διευθυντή/ιας για κάθε Π.Μ.Σ. στο Τμήμα εκείνο του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος, το οποίο έχει την ευθύνη οργάνωσης και λειτουργίας του.

β) Ο/Η Διευθυντής/ια κάθε Π.Μ.Σ. είναι μέλος της Σ.Ε. για διετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό.

γ) Ο/Η Διευθυντής/ια προεδρεύει της Σ.Ε., κατά προτεραιότητα είναι μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή, είναι του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικειμένου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. Σε περίπτωση διατμηματικού, διιδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ. ορίζεται από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών ένα (1) μέλος της ως Διευθυντής του Π.Μ.Σ.

δ) Τα καθήκοντά του/της ορίζονται στο νόμο και στον εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών. Ο/Η Διευθυντής/ια του Π.Μ.Σ. εισηγείται στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος. Ο/Η Διευθυντής δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του/της έργο ως Διευθυντής.

ε) Ο/Η Διευθυντής/ια του Π.Μ.Σ. επιπλέον είναι αρμόδιος/α μετά τη λήξη της θητείας της Σ.Ε. για τη σύνταξη του απολογισμού του Προγράμματος του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ. Ο απολογισμός κατατίθεται στο οικείο Τμήμα, στο οποίο ανήκει το Π.Μ.Σ.

Για την κατάρτιση και υλοποίηση του απολογισμού ο/η Διευθυντής/ια επικουρείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος.

στ) Ο/Η Διευθυντής/ια του Π.Μ.Σ., ως Επιστημονική Υπεύθυνος/η του αντίστοιχου έργου, εκδίδει και υπογράφει τις εντολές πληρωμής των σχετικών δαπανών και συνυπογράφει τις συμβάσεις ανάθεσης έργου, σύμφωνα με

τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό. Επιπλέον, ο/η Επιστημονικά Υπεύθυνος/η ευθύνεται για την ορθή υλοποίηση και πιστοποίηση του φυσικού αντικειμένου του Π.Μ.Σ. και τη σκοπιμότητα των δαπανών που συνδέονται με την εκτέλεσή του και παρακολουθεί το οικονομικό αντικείμενό του. Ειδικώς για τα Π.Μ.Σ. που διαθέτουν πόρους σύμφωνα με το άρθρο 84 του ν. 4957/2022, ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ., που είναι παράλληλα Επιστημονικός Υπεύθυνος του προγράμματος, δύναται να αιτηθεί από την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας τον ορισμό Αναπληρωτή Επιστημονικού Υπεύθυνου για τις ανάγκες οικονομικής διαχείρισης του Π.Μ.Σ., σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 234 του ν. 4957/2022. Για την αξιολόγηση της αναγκαιότητας συστήνεται το αίτημα του Διευθυντή του Π.Μ.Σ. να συνοδεύεται από απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Π.Μ.Σ. (Συνέλευση Τμήματος ή Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών).

ζ) Οι εκπρόσωποι των Τμημάτων στην Ε.Π.Σ. έχουν υποχρέωση να ενημερώνουν τις Συνέλευσεις των Τμημάτων, όταν αυτό τους ζητηθεί από τον Πρόεδρο εκάστου Τμήματος.

η) Ο/Η Διευθυντής/ια του Π.Μ.Σ. ή του Δ.Π.Μ.Σ θα πρέπει να είναι διαθέσιμος/η για ενημέρωση, αν ζητηθεί, της Συνέλευσης ή σε περίπτωση Δ.Π.Μ.Σ. των Συνέλευσεων των Τμημάτων που συμπράττουν στο Πρόγραμμα για κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία του. Ο/Η Διευθυντής/ια του Π.Μ.Σ. ή του Δ.Π.Μ.Σ. εισηγείται στη Συνέλευση ή στην Ε.Π.Σ. για τα θέματα της αρμοδιότητάς της και μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεών της.

Υποχρέωσεις Γραμματείας

Το Τμήμα στο οποίο ανήκει το Π.Μ.Σ. αναλαμβάνει και τη διοικητική υποστήριξη του Προγράμματος στην περίπτωση Διατμηματικού ή Διιδρυματικού ή Κοινών Π.Μ.Σ. Η σχετική ρύθμιση προβλέπεται στην ιδρυτική απόφαση εκάστου Π.Μ.Σ.

Οι μόνιμοι διοικητικοί υπάλληλοι του ΔΙ.ΠΑ.Ε. που υποστηρίζουν τα Π.Μ.Σ. εκτός ωρών εργασίας τους στο Πανεπιστήμιο, καθώς και αυτοί στους οποίους έχει ανατεθεί έργο σχετικά με τα Π.Μ.Σ., δύνανται να αμείβονται για πρόσθετη εργασία (πέραν των συμβατικών τους υποχρεώσεων της κύριας απασχόλησης) που παρέχουν. Πέραν των μόνιμων διοικητικών υπαλλήλων του ΔΙ.ΠΑ.Ε., κάθε Π.Μ.Σ. δύναται να προσλάβει συμβασιούχους υπαλλήλους για την υποστήριξή του.

Άρθρο 24

Μελέτη σκοπιμότητας - βιωσιμότητας

Σύμφωνα με την περ. Ι) της παρ. 4 του άρθρου 79, του ν. 4957/2022 στον εσωτερικό κανονισμό των νέων Π.Μ.Σ. θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα απαραίτητα στοιχεία της μελέτης σκοπιμότητας και βιωσιμότητας και των Προϋπολογισμών των υπό ίδρυση Π.Μ.Σ.

Στην Μελέτη σκοπιμότητας θα πρέπει να αναγραφούν τα εξής:

α. Αναγκαιότητα ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και περιγραφή των στόχων του.

Εκτίθενται αναλυτικά οι επιστημονικοί, επιστημολογικοί και κοινωνικοί λόγοι που καθιστούν αναγκαία και

σημαντική τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. Παρατίθενται επίσης οι στόχοι του και ο βαθμός σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα.

β. Συνάφεια του Π.Μ.Σ. με το αντικείμενο του πρώτου κύκλου σπουδών.

Αναφέρεται η συνάφεια του Π.Μ.Σ. με τον πρώτο κύκλο σπουδών και συνιστάται επιπλέον να δειχθεί η διαφοροποίηση της ύλης, υπό την έννοια της εξειδίκευσης, από τον πρώτο κύκλο σπουδών.

γ. Επιστημονική επάρκεια των διδασκόντων/ουσών.

Αναπτύσσεται η επιστημονική επάρκεια των διδασκόντων/ουσών ως προς το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο, με ανάλογο ερευνητικό και δημοσιευμένο έργο (η τεκμηρίωση ενδείκνυται να γίνει με βάση όσους/ες ενδεικτικά προγραμματίζεται να διδάξουν στο νέο Π.Μ.Σ.).

δ. Κριτήρια και διαδικασία αξιολόγησης.

Αναφέρεται τα κριτήρια βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί (το κάθε μάθημα και ο/η κάθε διδάσκων/διδάσκουσα).

Στην Μελέτη βιωσιμότητας θα πρέπει να αναγραφούν τα εξής:

α. Αναγραφή των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών που οργανώνονται από το Τμήμα (τίτλος, συνεργαζόμενα Τμήματα/ιδρύματα αν υπάρχουν, διάρκεια, ιστοσελίδα κ.λπ.).

Αιτιολόγηση της διαθεσιμότητας/ύπαρξης των υποδομών και της δυνατότητας του διδακτικού προσωπικού να εμπλακεί σε ένα επιπλέον πρόγραμμα, χωρίς να αμελήσει τις κατά νόμο υποχρεώσεις του.

β. Αναγραφή των προγραμμάτων αντίστοιχου περιεχομένου (γνωστικού αντικειμένου) που οργανώνονται στην ημεδαπή (τίτλος Π.Μ.Σ., Τμήμα/ιδρυμα). Ενδεικτική μελέτη προσφοράς και ζήτησης του συγκεκριμένου αντικειμένου στην ημεδαπή είναι επιθυμητή.

γ. Αναγραφή εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης.

Εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης που προβλέπονται, πλην της αύξησης των τελών φοίτησης, αν ο αριθμός των φοίτητών δεν είναι ο αναμενόμενος για να υλοποιηθεί ο προτεινόμενος προϋπολογισμός.

δ. Η ύπαρξη της βασικής υποδομής και του αναγκαίου εξοπλισμού για τη λειτουργία του προγράμματος.

Η ανωτέρω διάταξη αφορά στα Π.Μ.Σ. που ιδρύονται μετά τη θέση σε ισχύ του ν. 4957/2022.

Άρθρο 25

Λογοκλοπή

Ο/Η μεταπτυχιακός/κή φοιτητής/τρια, καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία, είναι υποχρεωμένος/η να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Τα Τμήματα θα προβαίνουν σε έλεγχο των μεταπτυχιακών εργασιών μέσω του ειδικού λογισμικού λογοκλοπής Turnitin. Επιπρόσθετα οι εργασίες των μεταπτυχιακών φοίτητών θα υπόκεινται και σε έλεγχο σύνθεσης κειμένου από τεχνολογικά υποστηριζόμενο λογισμικό (ενδεικτικά AI agents/chatbots,ChatGPT κ.α.).

Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου/ας άλλου/ης, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου/ης -δημοσιευμένης ή μη- χωρίς τη δέου-

σα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του/της ιδίου/ας του/της υποψηφίου/ας, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης του οικείου Τμήματος για διαγραφή του/της.

Στις παραπάνω περιπτώσεις, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/σας Καθηγητή/τριας, η Συνέλευση του οικείου Τμήματος ή η Ε.Π.Σ. μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του/της.

Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση του προβλήματος στη Συνέλευση του Τμήματος.

Ος παραβάσεις θεωρούνται και τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό/κή φοιτητή/τρια κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Άρθρο 26

Διατμηματικά ή διιδρυματικά ή Κοινά Π.Μ.Σ.

Τα Τμήματα του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος είναι δυνατό να συνεργάζονται στην οργάνωση Π.Μ.Σ. σύμφωνα με όσα προβλέπονται στις παρ. 5 και 6 του άρθρου 80 του ν. 4957/2022.

Ειδικότερα:

α) Αν η οργάνωση του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται από περισσότερα από ένα (1) Τμήματα του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. της ημεδαπής, ως διατμηματικού ή διιδρυματικού Π.Μ.Σ. αντίστοιχα, καταρτίζεται ειδικό πρωτόκολλο συνεργασίας, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία των παρ. 3 και 4 του άρθρου 80 του ν. 4957/2022, τις υποχρεώσεις κάθε συνεργαζόμενου Τμήματος, τον αριθμό των μελών της επιτροπής προγράμματος σπουδών, τη συμμετοχή και την εκπροσώπηση κάθε συνεργαζόμενου Τμήματος στα όργανα του Π.Μ.Σ., τη διαδικασία ανάδειξης του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., το Α.Ε.Ι. που αναλαμβάνει τη διοικητική υποστήριξη του προγράμματος, τη μεθοδολογία κατανομής των πόρων του Π.Μ.Σ. και κάθε άλλο θέμα που είναι αναγκαίο για την εύρυθμη λειτουργία του.

Με απόφαση της Συγκλήτου του Α.Ε.Ι., κατόπιν εισήγησης της Συνέλευσης κάθε συνεργαζόμενου Τμήματος, εγκρίνεται το ειδικό πρωτόκολλο συνεργασίας. Η απόφαση ίδρυσης επισπεύδεται από το Α.Ε.Ι. που αναλαμβάνει τη διοικητική υποστήριξη του προγράμματος.

β) Τα Α.Ε.Ι. δύναται να συμπράττουν για την οργάνωση Π.Μ.Σ. με Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες, ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258), Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα, την Ακαδημία Αθηνών, το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, ιδρύματα και ερευνητικούς οργανισμούς της αλλοδαπής, ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς και οργανισμούς, καθώς και αναγνωρισμένους επιστημονικούς φορείς και ενώσεις που λειτουργούν υπό τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

Δεν επιτρέπεται η σύμπραξη με εκπαιδευτικούς φορείς μη τυπικής μεταλυκειακής εκπαίδευσης του ν. 3696/2008

(Α' 177). Σε περίπτωση συμπράξεων με φορείς που δεν παρέχουν ισότιμη εκπαίδευση και ισότιμα πτυχία με τα Α.Ε.Ι., η ακαδημαϊκή λειτουργία του Π.Μ.Σ. ανήκει αποκλειστικά στο Α.Ε.Ι. Με απόφαση της Συγκλήτου του Α.Ε.Ι. εγκρίνεται το ειδικό πρωτόκολλο συνεργασίας για την οργάνωση κοινών Π.Μ.Σ., το οποίο περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα στοιχεία της παρ. 3 του άρθρου 80 του ν. 4957/2022 και τη συνεισφορά κάθε συνεργαζόμενου φορέα σε ανθρώπινους πόρους, χρήση εργαστηριακών υποδομών και πρακτική άσκηση. Ειδικά για τα Π.Μ.Σ. που οργανώνονται σε συνεργασία με ιδρύματα της αλλοδαπής (κοινά Π.Μ.Σ.), το ειδικό πρωτόκολλο συνεργασίας προβλέπει αν η επιτυχής ολοκλήρωση του κοινού Π.Μ.Σ. συνεπάγεται την απόκτηση ενός ενιαίου τίτλου σπουδών από τα συνεργαζόμενα ιδρύματα ή την απόκτηση διακριτών τίτλων σπουδών από κάθε συνεργαζόμενο ίδρυμα.

Άρθρο 27

Μηχανισμός Διαχείρισης Παραπόνων - Ενστάσεων Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Διαχείριση παραπόνων που υποβάλλονται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του Μεταπτυχιακού Προγράμματος του Τμήματος.

1. Τα παράπονα που λαμβάνονται (από την Γραμματεία του Π.Μ.Σ.) μέσω της φόρμας αποστέλλονται αμέσως μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή απλής φωτοτυπίας στην/στον Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν δικαίωμα υποβολής παραπόνων όσον αφορά στις σπουδές τους και για το λόγο τουτό εγκαθιδρύεται και εφαρμόζεται ειδικός μηχανισμός διαχείρισης παραπόνων σε έκαστο Π.Μ.Σ. Τα παράπονα δύνανται να αφορούν στην ποιότητα των παρεχόμενων από το Τμήμα, το οποίο διοργανώνει το Π.Μ.Σ., εκπαιδευτικών, ερευνητικών και διοικητικών υπηρεσιών.

Η πολιτική διαχείρισης παραπόνων απευθύνεται σε ενεργούς μεταπτυχιακούς φοιτητές και αποσκοπεί στην -στο πλαίσιο συμβιβαστικής επίλυσης διαφορών- επίλυση διαφωνίας ή προβλήματος, όπως ενδεικτικά:

- i. Διαφωνία σε θέματα σπουδών και φοίτησης,
- ii. ανάρμοστη συμπεριφορά από μέλος ακαδημαϊκού ή διοικητικού προσωπικού ή συμφοιτητή,
- iii. ελλιπής ενημέρωση φοιτητών/τριών από μέλος ακαδημαϊκού ή διοικητικού προσωπικού.

2. Οι φοιτητές δύνανται να υποβάλλουν παράπονο όταν ενέργεια ή απόφαση μέλους του Τμήματος ή συλλογικού οργάνου δε συνάδει με το ισχύον νομο-κανονιστικό πλαίσιο και ιδίως με:

- τον Κανονισμό του Π.Μ.Σ. και τον Οδηγό σπουδών,
- τον Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας ή/και τις προβλεπόμενες διαδικασίες, που αφορούν στην ακαδημαϊκή διδασκαλία και την έρευνα,
- την ορθολογική χρήση εγκαταστάσεων και υποδομών,
- την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και των πνευματικών δικαιωμάτων,
- τη δέουσα ακαδημαϊκή συμπεριφορά και συμπεριφορά στο χώρο εργασίας,
- την τήρηση της ίσης μεταχείρισης, της ισότητας και του σεβασμού της διαφορετικότητας

- την τήρηση της νομοθεσίας όσον αφορά στην παρενόχληση και τη βία στο χώρο εργασίας

3. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν δικαίωμα υποβολής παραπόνου:

- Στο Συνήγορο του Φοιτητή για θέματα που απαιτούν τη διαμεσολάβηση μεταξύ μεταπτυχιακών φοιτητών και καθηγητών ή διοικητικών υπηρεσιών του Ιδρύματος. Ο Συνήγορος δεν παρεμβαίνει σε ουσιαστικά θέματα διδασκαλίας ή βαθμολόγησης σε εξετάσεις αλλά εξετάζει μόνον φαινόμενα αυθαιρεσίας ή παραβίασης κανόνων ηθικής κατά τη διενέργεια των εξετάσεων (γραπτών ή προφορικών).

- Στην Επιτροπή Δεοντολογίας του Ιδρύματος για παραβιάσεις κανόνων δεοντολογίας στο πλαίσιο των σπουδών τους.

- Στην Επιτροπή Ισότητας των Φύλων για θέματα που αφορούν έμφυλες διακρίσεις.

- Στον Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων (DPO) για θέματα που άπτονται της προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

4. Ο μηχανισμός διαχείρισης παραπόνων διαρθρώνεται στα ακόλουθα στάδια:

Στάδιο 1: Απευθείας Συμβιβαστική Επίλυση.

Άσκηση δικαιώματος ακρόασης: εξέταση παραπόνου του μεταπτυχιακού φοιτητή από μέλος Δ.Ε.Π. του Π.Μ.Σ. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής αναφέρει το παράπονο σε μέλος Δ.Ε.Π./Ε.ΔΙ.Π./Ε.Τ.Ε.Π. (στον υπεύθυνο καθηγητή ή στον διδάσκοντα του μαθήματος ή στον ακαδημαϊκό σύμβουλο) ή σε μέλος διοικητικού προσωπικού (στην προϊσταμένη γραμματείας), ανάλογα με τη φύση του παραπόνου. Το μέλος του Τμήματος εξετάζει το παράπονο σε συνεργασία με τον φοιτητή και προτείνει μία λύση. Στις περιπτώσεις όπου μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της απευθείας επίλυσης, ο φοιτητής ενίσταται με την πρόταση επίλυσης ή η κατάσταση εξακολουθεί να είναι προβληματική, τότε μπορεί να υποβάλει εντός 15 ημερών από την ημέρα εμφάνισης του προβλήματος, γραπτώς το παράπονο του στον Ακαδημαϊκό του Σύμβουλο.

Στάδιο 2: Διαμεσολάβηση-Διοικητική Εξέταση.

Διαμεσολάβηση: Εξέταση του παραπόνου του μεταπτυχιακού φοιτητή από τον Ακαδημαϊκό Σύμβουλο. Ο Ακαδημαϊκός Σύμβουλος εξετάζει το παράπονο σε συνεργασία με τον μεταπτυχιακό φοιτητή και προτείνει μία λύση. Ο Ακαδημαϊκός Σύμβουλος δύναται να επικοινωνεί και με άλλα μέλη του Τμήματος με σκοπό να ζητήσει τη συνδρομή τους για την επίλυση του προβλήματος.

Διοικητική εξέταση: Εξέταση του παραπόνου του φοιτητή από τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. Η Συντονιστική Επιτροπή δύναται, ανάλογα με φύση του προβλήματος, να καλέσει σε ακρόαση τον φοιτητή και να ζητήσει τη συνδρομή οποιουδήποτε μέλους ή οργάνου του Τμήματος ή του Ιδρύματος ή να παραπέμψει το παράπονο στη Συνέλευση του Τμήματος.

Εντός εύλογου χρονικού διαστήματος ενημερώνεται αρμοδίως ο φοιτητής για τις αποφάσεις που έχουν ληφθεί σχετικά με το παράπονο.

Στάδιο 3: Ένσταση και Οριστική Επανεξέταση παραπόνου.

Ένσταση ενώπιον της Συνέλευσης του Τμήματος. Η διαδικασία αυτή δύναται να ενεργοποιηθεί μόνο σε περίπτωση που δεν έχει επιληφθεί ήδη η Συνέλευση του Τμήματος του συγκεκριμένου θέματος στο πλαίσιο της Διοικητικής Εξέτασης. Η απόφαση που λαμβάνεται από τη Συνέλευση Τμήματος, είτε στο πλαίσιο του Σταδίου 2 είτε του Σταδίου 3 είναι οριστική.

Άρθρο 28

Ιστοσελίδα των Π.Μ.Σ.

Κάθε Π.Μ.Σ. έχει την ιστοσελίδα του στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, ή και σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα κρίνει το Τμήμα, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις Προγραμμάτων σε συνεργασία με Πανεπιστήμια του εξωτερικού. Η επίσημη ιστοσελίδα εκάστου Π.Μ.Σ. ενημερώνεται διαρκώς και περιέχει όλες τις πληροφορίες και ανακοινώσεις του Προγράμματος και αποτελεί τον επίσημο χώρο ενημέρωσης των φοιτητών και φοιτητριών.

Άρθρο 29

Αξιολόγηση των Π.Μ.Σ.

1. Η ετήσια εσωτερική αξιολόγηση του Π.Μ.Σ. γίνεται σε συνεργασία με τη ΜΟ.ΔΙ.Π. του ΔΙ.ΠΑ.Ε. στο πλαίσιο της εσωτερικής αξιολόγησης της ακαδημαϊκής μονάδας στην οποία ανήκει και σύμφωνα με την αντίστοιχη διεργασία του εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος.

2. Η εξωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. διενεργείται σε συνεργασία με την ΜΟΔΙΠ στο πλαίσιο της πιστοποίησής τους σύμφωνα με την προβλεπόμενη από την ΕΘΑΑΕ διαδικασία.

3. Σύμφωνα με το άρθρο 87 του ν. 4957/2022, τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) κάθε Τμήματος, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα διατμηματικά, διιδρυματικά και κοινά Π.Μ.Σ., των οποίων το Τμήμα αναλαμβάνει τη διοικητική υποστήριξη, αξιολογούνται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης της ακαδημαϊκής μονάδας από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

4. Αν ένα Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του σύμφωνα με την ανωτέρω παράγραφο κριθεί ότι δεν

πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, η λειτουργία του ολοκληρώνεται με την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών.

5. Με ευθύνη του Διευθυντή του Π.Μ.Σ. διοργανώνονται ημερίδες με αντικείμενο τη συζήτηση - μελέτη των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και των περιεχομένων του, ώστε να εκτιμάται μεταξύ άλλων ο βαθμός στον οποίο συνδέεται το πρόγραμμα με την πρόοδο της επιστήμης, την αγορά εργασίας και τις ανάγκες της κοινωνίας γενικότερα. Κατά τη λήξη της θητείας της Σ.Ε., με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ. Ο απολογισμός κατατίθεται στο οικείο Τμήμα, στο οποίο ανήκει το Π.Μ.Σ.

Άρθρο 30

Ειδικές διατάξεις - Μεταβατικές Διατάξεις

1. Όσα θέματα δεν ρυθμίζονται από τον παρόντα Κανονισμό και τον εσωτερικό Κανονισμό των Π.Μ.Σ., ρυθμίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ή της Ε.Π.Σ. (σε περίπτωση διατηρητικού - διιδρυματικού ή Κοινού Π.Μ.Σ.) και με τον Κανονισμό εκάστου Π.Μ.Σ.

2. Από την ισχύ του παρόντος Κανονισμού καταργούνται όλες οι προηγούμενες αποφάσεις της Διοικούσας Επιτροπής ή άλλων οργάνων διοίκησης του Πανεπιστημίου που αφορούν σχετικά θέματα και έρχονται σε αντίθεση με την παρούσα.

3. Ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία Π.Μ.Σ. με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ρυθμίζονται σύμφωνα με την υπό στοιχεία 18137/Z1/16.02.2023 κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και Επικρατείας «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας οργάνωσης Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών με μεθόδους εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ)».

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Θεσσαλονίκη, 9 Οκτωβρίου 2023

Ο Πρύτανης

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α'58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο www.et.gr, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο www.et.gr.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- A. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση webmaster.et@et.gr με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
B. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

• Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (www.et.gr). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: www.et.gr

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: helpdesk.et@et.gr

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: webmaster.et@et.gr

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: grammateia@et.gr

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πείτε μας τη γνώμη σας.

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπο μας.

* 0 2 0 5 9 2 2 1 1 0 2 3 0 0 2 0 *